Súd:	Najvyšší správny súd SR
Spisová značka:	9Sk/1/2021
Identifikačné číslo spisu:	8019200570
Dátum vydania rozhodnutia:	27. júna 2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viola Takáčová
Funkcia:	predsedníčka senátu
ECLI:	ECLI:SK:NSSSR:2022:8019200570.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobcu: V. M., bytom T. W. XX, K., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie Bratislava, Ulica 29. augusta 8 a 10, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. mája 2019, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 13. októbra 2020, č. k. 4Sa/19/2019-54, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 13. októbra 2020, č.k. 4Sa/19/2019-54, m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného z 13. mája 2019, č. XXX XXX XXXX X z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 13. októbra 2020, č. k. 4Sa/19/2019-54 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného vo veci zamietnutia žiadosti o starobný dôchodok. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) vo veci starobného dôchodku, odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03. mája 2019, zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie.

2. Krajský súd na základe správnej žaloby v sociálnej veci preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovaného bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 107 ods. 1 písm. a/ SSP a po oboznámení sa s pripojeným administratívnym spisom žalovaného a prvostupňového správneho orgánu v intenciách §

21, § 174 ods. 1,2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), podľa § 65 ods. 1,2 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., ako aj príslušných ustanovení SSP dospel k záveru o nedôvodnosti správnej žaloby.

3. Krajský súd mal z obsahu spisov a vyjadrení účastníkov konania za preukázané, že žiadosťou spísanou dňa 22.03.2019 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku, ktorý žiadal priznať ku dňu XX.XX.XXXX.

4. Z obsahu spisov mal ďalej za preukázané, že rozhodnutím Generálneho riaditeľa Železničnej polície zo dňa 25.10.2004 bol žalobcovi priznaný od 01.10.2004 výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“). Pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 30.09.1971 do 05.10.1973 a doba trvania služobného pomeru príslušníka železničnej polície od 01.12.1978 do 30.09.2004. Zamestnanie, funkcia príslušníka železničnej polície nebolo v uvedenom období zaradené do I. alebo II. kategórie funkcií. Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 334/2011 Z.z. a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. neboli uvedené doby pre nárok na starobný dôchodok zhodnotené. Z dôvodu, že žiadateľ o starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nesplnil jednu z podmienok nároku na starobný dôchodok, a to podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia v rozsahu najmenej 15 rokov, žiadosť o starobný dôchodok mu bola zamietnutá. Zamestnanie v služobnom pomere Železničnej polície nebolo zaradené do I. alebo II. kategórie funkcií, preto nebolo možné na danú vec aplikovať ustanovenie § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z.

5. S poukazom na uvedené krajský súd vyhodnotil námietku žalobcu týkajúcu sa zhodnotenia obdobia služobného pomeru pre nárok na starobný dôchodok podľa článku 33 Dohovoru za nedôvodnú. Krajský súd dôvodil tým, že žalobcovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 01.10.2004 a výkon zamestnania železničného policajta nebol zaradený do zvýhodnenej I. alebo II. kategórie funkcií. Doba výkonu služby a vymeriavacie základy dosiahnuté počas doby služby železničného policajta nie je možné podľa právnych predpisov o sociálnom poistení hodnotiť na nárok na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme. Vychádzal z právneho názoru, ktorý bol vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/135/2016 zo dňa 25.04.2018.

6. Pokiaľ ide o obdobie od 29.05.1992 do 30.09.2004, kedy bol žalobca príslušníkom železničnej polície, krajský súd poukázal aj na ust. § 70 zákona č. 204/1991 Zb. a dospel k záveru, že pod Zborom nápravnej výchovy uvedeným v ust. § 129 zákona č. 100/1988 Zb. sa od 29.05.1992 rozumie Policajný zbor SR, nie železničná polícia. Z uvedeného dôvodu žalobca ani v dobe od 29.05.1992 do 31.12.1999 nespĺňal podmienku zaradenia do I. alebo II. kategórie funkcií podľa § 130 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. a preto nesplnil ani podmienku ustanovenú pre zníženie dôchodkového veku podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb.

7. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 175 v spojení s § 167 a § 168 SSP, podľa ktorého žalobca nemal v konaní úspech, preto mu nárok na náhradu trov konania nevznikol. Nebol naplnený ani dôvod uvedený v § 168 SSP, preto správny súd účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.
II.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Zhodne namietal, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

10. Uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom spočíva v tom, že absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky zabezpečenia v inom systéme sociálneho poistenia a nie v systéme všeobecnom, má za následok horšie

zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých samotná poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom krátenia, ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch. Pre poistencov, ktorí získali časť poistenia v obidvoch systémoch je takýto postup nad akúkoľvek pochybnosť nevýhodnejší, ako keby sa im pre vznik nároku hodnotila celá doba poistenia iba vo všeobecnom systéme, aj keď takáto doba služby bola poistencovi zhodnotená v inom systéme sociálneho zabezpečenia. Tvrdil, že pri určení výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely výsluhového dôchodku a v nich dosiahnuté hrubé zárobky. Až po takomto stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby.

11. Za diskriminačnú považoval argumentáciu žalovaného, že ku dňu XX.XX.XXXX, kedy dovŕšil dôchodkový vek v zmysle § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, čo je jednou z podmienok nároku na priznanie starobného dôchodku (k uvedenému dňu získal 4433 dní obdobia dôchodkového poistenia). Výsluhový dôchodok bol a súčasne tiež je len za výkon služby za dobu služobného pomeru ako príslušníka železničnej polície. Právna úprava, podľa ktorej táto doba nemá byť zhodnotená v dôchodkovej dávke dvakrát, nemôže znamenať stanovenie iných podmienok pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok, než ktorý vyplynul z platnej právnej úpravy v dobe rozhodnej pre vznik nároku so zreteľom na dosiahnutý vek 62 rokov ku dňu XX.XX.XXXX. Priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z.z. nevylučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Vylúčenie tohto obdobia sa vzťahuje len v prípadoch priznania invalidného výsluhového dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa § 40 až § 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z.z. žalovaná pri rozhodovaní o žiadosti o starobný dôchodok zohľadnila len prvú časť z citovaných ustanovení § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. a neprihliadla na to, že žalobcovi nebol priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok.

12. Sťažnostný bod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP odôvodnil nesúhlasným názorom s rozhodnutím krajského súdu, ktorý je uvedený v bode 32 rozhodnutia. Poukázal na právny názor NS SR vyjadrený v rozsudkoch sp. zn. 7So/11/2011 z 28. septembra 2011 a sp. zn. 9So/159/2011 z 31. októbra 2012. Uviedol, že po zohľadnení doby služby a osobných vymeriavacích základov dosiahnutých počas služby na vznik nároku na dôchodkovú dávku a určenie sumy dôchodkovej dávky podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom poistení je potrebné dôchodkovú dávku určiť v súlade s článkom 33 ods. 2 Dohovoru, a to podľa zovšeobecneného názoru NS SR uvedeného v rozhodnutí číslo R 55/2011, ak bol poistencovi priznaný príspevok a tiež podľa právneho názoru NS SR vyjadreného v rozsudku sp. zn. 9So/138/2011 z 22. augusta 2012, ak bol poistencovi priznaný výsluhový dôchodok, podľa ktorého sa suma dôchodkovej dávky poistenca, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok, môže iba krátiť primerane k počtu skončených rokov doby služby rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku. Na záver poukázal aj na právoplatné rozhodnutie súdov v obdobných veciach, konkrétne Krajského súdu v Žiline sp. zn. 24Sa/34/2017 zo dňa 29.01.2018, kde krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovanej i prvostupňového orgánu zrušil, keďže vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia a skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správny za základ napadnutého rozhodnutia, nemal oporu v administratívnom spise a v súlade so žalobným návrhom vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. V rozsudku krajského súdu sa uvádza, že obdobie výkonu služobného pomeru železničnej polície má byť zhodnotené podľa zákona o sociálnom poistení. Iný záver by viedol k tomu, že napriek získaniu dôb poistenia v dvoch systémoch sociálneho zabezpečenia (poistenia) by časť týchto dôb nebola pre výšku dôchodku započítaná ani v jednom z týchto systémov.

13. Vzhľadom na uvedené, žalobca uzavrel, že sú dané dôvody kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP a navrhol, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne rozsudok krajského súdu zmenil a zrušil rozhodnutia správnych orgánov a vec im vrátil na ďalšie konanie.

III.

14. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril písomne 28. decembra 2020. Kasačnú sťažnosť žalobcu považoval za bezdôvodnú a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol podľa § 461 SSP.

IV.

15. Vyjadrenie žalovaného bolo žalobcovi doručené na vedomie 30. decembra 2020.

V.

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

17. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

18. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

19. Z vyššie citovaného odseku 2 vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

20. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

22. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

23. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

24. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti žalobcu v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorý postupom podľa § 190 SSP zamietol správnu žalobu v sociálnej veci . Žalovaný rozhodnutím, ktoré žiadal žalobca správnym súdom preskúmať, zamietol odvolanie a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06. augusta 2019 vo veci zamietnutia žiadosti o starobný dôchodok od dovŕšenia 62 rokov z dôvodu, že žalobca nesplnil jednu z podmienok nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z., a to podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia v rozsahu najmenej 15 rokov. Ku dňu XX. P. XXXX, kedy žiadateľ o starobný dôchodok dovŕšil 62 rokov veku, 4 433 dní (12 rokov a 53 dní) obdobia dôchodkového postenia.

25. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu mal preukázané, že
- žalobca na predpísanom tlačive dňa 22.03.2019 požiadal o starobný dôchodok;
- starobný dôchodok žiadal priznať od XX.XX.XXXX, od dovŕšenia 62 rokov veku,
- Generálne riaditeľstvo Železničnej polície dňa 25.10.2004 rozhodlo podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z.z. o priznaní výsluhového dôchodku od 01.10.2004,
- na výpočet výsluhového dôchodku bola podľa § 58 zákona č. 328/2002 Z.z. zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 30.09.1971 do 05.10.1973 a doba služobného pomeru príslušníka železničnej polície od 01.12.1978 do 30.09.2004, v ktorej je započítaná aj doba pracovného pomeru k zboru ozbrojenej ochrany Železníc od 01.12.1978 do 28.05.1992, ktorá sa podľa § 44 zák. č. 230/1992 Zb. považuje za služobný pomer v ozbrojenom bezpečnostnom zbore Českej a Slovenskej federatívnej republiky pred 01.01.1993,
- započítateľná doba služobného pomeru je 27 skončených rokov v III. kategórii,
- z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou k rozhodnutiu č. XXX XXX XXXX X z 03.05.2019 bolo preukázateľne zistené, že žiadateľ o starobný dôchodok získal v období od 01.10.1968 do 31.12.2009 spolu 4 433 dní obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na dôchodok, spolu 12 rokov a 53 dní,
- žiadosť žalobcu o starobný dôchodok bola zamietnutá z dôvodu, že zamestnanie nebolo zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie. Žiadateľ o starobný dôchodok nesplnil podmienky na zníženie dôchodkového veku podľa § 65 zák. č. 461/2003 Z.z., § 247 ods. 1 a § 174 ods. 1 a 2 zák. č. 100/1988 Zb.

26. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

27. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

28. Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, sa tento zákon nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, colníkov (ďalej len "policajt"), profesionálnych vojakov ozbrojených síl, vojakov mimoriadnej služby (ďalej len "profesionálny vojak"), ktorých sociálne zabezpečenie je upravené osobitným predpisom, a vojakov, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (ďalej len "vojak prípravnej služby"), ak tento zákon neustanovuje inak.

29. Podľa § 60 ods. 2 citovaného zákona obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

30. Podľa § 65 ods. 1 citovaného zákona poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

31. Podľa § 65 ods. 2 citovaného zákona dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon v odsekoch 4 až 8, § 65 a § 274 neustanovuje inak.

32. Podľa § 255 ods. 1 citovaného zákona za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

34. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalobcovi priznaný výsluhový dôchodok; pre výpočet výsluhového dôchodku (priznaný od 01.10.2004 podľa zák. č. 328/2002 Z.z.) bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 30.09.1971 do 05.10.1973 a doba služobného pomeru príslušníka železničnej polície od 01.12.1978 do 30.09.2004, v ktorej je započítaná aj doba pracovného pomeru k zboru ozbrojenej ochrany železníc od 01.12.1978 do 28.05.1992, ktorá sa na základe § 44 zák. č. 230/1992 Zb. považuje za služobný pomer v ozbrojenom bezpečnostnom zbore ČSFR pred 01.01.1993. Žalobcovi tak bola pre výpočet výsluhového dôchodku započítaná doba 27 skončených rokov.

35. Medzi účastníkmi konania ďalej nebolo sporné, že zamestnanie žalobcu v služobnom pomere železničnej polície bolo zaradené do III. kategórie funkcií.

36. Najvyšší správny súd z obsahu spisov zistil, že žiadosťou spísanou dňa 22.03.2019 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX, t.j. odo dňa dovŕšenia 62 rokov veku. Správne orgány a zhodne aj krajský súd preto nesprávne posudzovali zákonné podmienky na zníženie dôchodkového veku žiadateľa (poberateľa výsluhového dôchodku), ktorého služobný pomer u železničnej polícii nebol zaradený do zvýhodnenej I. ani II. kategórie funkcií. Na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia bola žalobcovi zhodnotená doba služobného pomeru 27 rokov a 318 dní. Na výpočet výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z.z. bola menovanému zhodnotená len doba 27 skončených rokov.

37. Zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení výsluhový dôchodok, priznaný podľa zákona č. 328/2002 Z.z. plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia ako dávka, existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Najvyšší správny súd poukazuje na to, že všeobecným predpisom o sociálnom poistení je zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pričom až do 30. júna 2003 boli príslušníci špecifikovaní v ust. § 1 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia bez obmedzenia (§ 6 ods. 1 písm. b/ zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení), po tomto dátume sa policajtom v zmysle § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2002 Z.z. do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto službu vykonávali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nadobudol účinnosť 1. januára 2004.
Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z. vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z.z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

38. Sociálne zabezpečenie príslušníkov špecifikovaných v ust. § 1 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. vrátane príslušníkov železničnej polície, za tzv. zvyškové doby (v danom prípade 318 dní), osobitným zákonom, ktorým je zákon č. 328/2002 Z.z., nie je upravené.

39. Podľa čl. 33 ods. 1 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba súčasne nárok na rôzne invalidné, starobné alebo pozostalostné dávky, môžu sa tieto dávky krátiť za určených podmienok a v určenom rozsahu; chránená osoba dostane spolu aspoň toľko, koľko sú najvýhodnejšie dávky.

40. Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

41. Pretože žalobca je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky, ktorá od dovŕšenia dôchodkového veku (v prípade žalobcu od XX.XX.XXXX, kedy dovŕšil 62 rokov veku) podľa zákona o sociálnom poistení plní funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v sume primeranej dobe trvania služobného pomeru (v prípade žalobcu 27 skončených rokov), na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. má žalobca zákonný nárok, aby mu bola do doby zamestnania započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy už zohľadnené v dávke z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Suma starobného dôchodku sa následne zníži podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky. Zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. zabezpečiť, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý by mal všetky doby poistenia (zamestnania) hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

42. Kasačný súd poukazuje na to, že postup krátenia starobného dôchodku v prípade súbehu s výsluhovým dôchodkom bol predmetom právneho posudzovania vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Napríklad v rozsudku sp. zn. 9So/151/2016 z 27. júna 2018, ktorý bol napadnutý sťažnosťou na Ústavnom súde SR, ktorý sťažnosť odmietol uznesením sp. zn. IV. ÚS 624/2018-17 zo 16. novembra 2018, ústavný súd uviedol: „Treba prisvedčiť navrhovateľovi, že zákonodarca doteraz na vykonanie čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 neustanovil možnosť a postup krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Taktiež je však potrebné zdôrazniť aj to, že zákon č. 461/2003 Z.z. priamo z ustanovenia §60 ods. 2 a §255 od. 5 vylúčil možnosť započítania obdobia služby policajta, získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok (minimálne 15 rokov) do obdobia dôchodkového poistenia. Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok v zmysle vyššie uvedených ustanovení §60 ods. 2 a §255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohla pre nárok a výšku starobného dôchodku započítať navrhovateľovi dobu služby v Policajnom zbore. Súčasne je potrebné skonštatovať, že napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu ohľadom nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a krátenia starobného dôchodku. Pri absencii takej úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je potom úlohou súdu vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe“. Citované rozhodnutie ústavného súdu nie je ojedinelým rozhodnutím. Mechanizmus krátenia starobného dôchodku poistencom, ktorým vznikol nárok aj na výsluhový dôchodok, a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne k počtu rokov rozhodných pre výpočet ich výsluhového dôchodku k celkovej dobe poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho

poistenia, najviac však o sumu výsluhového dôchodku, odobril vo svojej judikatúre ústavný súd aj v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 389/2017, IV. ÚS 270/2018.

43. Najvyšší správny súd tak dospel k názoru, že sociálna poisťovňa nepostupovala správne, keď na základe žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku nerozhodla o priznaní kráteného starobného dôchodku od 62 rokov veku žiadateľa (za primeraného použitia ustanovenia § 112 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z.) tak, že by z celkovej poistnej doby získanej vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia vrátane zvyškovej doby odpočítala celých 27 rokov trvania služby. Pri posudzovaní spornej doby dôchodkového poistenia žalobcu 4 433 dní (12 rokov a 53 dní) treba tiež vychádzať zo všeobecnej zásady, že ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom také obdobie musí byť zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Uvedený výklad je podľa názoru kasačného súdu konformný s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V kontexte s týmto názorom je potrebné vykladať aj ustanovenie § 141 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Iný záver by viedol k tomu, že napriek získaniu dôb poistenia v dvoch systémoch sociálneho zabezpečenia (poistenia) by časť týchto dôb nebola pre výšku dôchodku započítaná ani v jednom z týchto systémov. Rozhodnutie správneho súdu a zhodne ani žalovanej preto kasačný súd nepovažoval za zákonné.

44. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú. Dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade so zákonom, preto rozhodol podľa § 462 ods. 2 SSP tak, že rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

45. Úlohou žalovaného bude o žiadosti žalobcu o starobný dôchodok rozhodnúť novým rozhodnutím. Žalovaný posúdiť právny nárok žalobcu na priznanie starobného dôchodku ku dňu, ku ktorému si tento právny nárok v písomnej žiadosti na predpísanom tlačive na príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne uplatnil a nové rozhodnutie odôvodniť podľa zákonných ustanovení, na základe ktorých pri rozhodovaní bude postupovať. Žalovaná v novom rozhodnutí určí aj dátum, od ktorého vznikne žiadateľovi o dávku starobného dôchodku zákonný nárok.

46. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý mal v tomto konaní úspech, priznal právo náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100 % (§ 467 ods. 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP).

47. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.